

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΑΠΟΔΟΣΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΙΑΒΟΛΟ ΣΤΙΣ (ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ) ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Τραμουντάνης Άγγελος,
Ερευνητής, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΑΠΟΔΟΣΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΙΑΒΟΛΟ ΣΤΙΣ (ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ) ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Τραμουντάνης Άγγελος,
Ερευνητής, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αναφορές τους τελευταίους μήνες για αύξηση του αριθμού των τιμητικών πολιτογραφίσεων έφεραν στο προσκήνιο εκ νέου τη συζήτηση αναφορικά με την απόδοση ιθαγένειας σε αλλοδαπούς, τη σύνδεση της διαδικασίας αυτής με το φαινόμενο της μετανάστευσης και, επί της ουσίας, την οργανική σύνδεση ατόμων με ένα έθνος.

Λόγοι που οδηγούν στην τιμητική απονομή της ελληνικής ιθαγένειας σε αλλοδαπούς πολίτες είναι εύλογοι, και εν δυνάμει επιθυμητοί. Υπάρχουν άλλωστε πλείστα παραδείγματα ατόμων άλλης εθνικότητας που προσέφεραν εξαιρετικές υπηρεσίες στη χώρα, και κατά συνέπεια έλαβαν τιμητικά την ιθαγένεια, όπως ενδεικτικά οι Κάθριν Φλέμινγκ, ο Μάικλ Χέρτσφελντ και ο Μαρκ Μαζάουερ.

Στο πλαίσιο αυτό, μέρος της δημόσιας συζήτησης επικεντρώθηκε στο κατά πόσο άτομα που έχουν περιορισμένη σχέση με ένα κράτος, δύνανται με συνοπτικές διαδικασίες να αποκτήσουν την ιθαγένειά του, με την αιτιολόγηση ότι έχουν προσφέρει εξαιρετικές υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, η πρόσφατη πολιτογράφηση ενός αθλητή καλαθοσφαίρισης ο οποίος απέκτησε τιμητικά την Ελληνική ιθαγένεια, αν και απασχολείται στην Ελλάδα για λιγότερο από δυο χρόνια, έθεσε υπό κρίση την παραπάνω διασταλτική δυνατότητα απόδοσης ιθαγένειας. Η αιτιολογία πως *“μέσω της επαγγελματικής του δραστηριότητας δύναται να προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στη χώρα συνεισφέροντας στις διακρίσεις της Εθνικής ομάδας”* (ΦΕΚ 2547/ Β/ 18.04.2023), για αρκετούς δεν κρίνεται ικανοποιητική.

Σε κάθε περίπτωση, η απόδοση ιθαγένειας στα νεωτερικά κράτη σχετίζεται κατά κύριο λόγο με πληθυσμούς μεταναστευτικής προέλευσης, οι οποίοι και ζουν σε αυτά για σειρά ετών. Ακαδημαϊκά, η συζήτηση είναι ιδιαίτερα πολύπλευρη και εκτενής, και μια πλήρης παρουσιάσή της ξεφεύγει από τους σκοπούς του παρόντος κειμένου.

Μια ωστόσο κύρια πτυχή της συζήτησης αφορά τη διασύνδεση ιθαγένειας και ενσωμάτωσης. Εδώ, η διασύνδεση μπορεί να ακολουθήσει δυο διαδρομές διαφορετικής αφετηρίας και κατεύθυνσης: θα πρέπει η απόδοση ιθαγένειας να εκλαμβάνεται ως αποτέλεσμα και επιστέγασμα μιας επιτυχούς διαδικασίας ενσωμάτωσης, όπως παραδοσιακά ερμηνεύεται στην Ελλάδα, ή η ιθαγένεια θα πρέπει να αποτελέσει την εκκίνηση, η οποία θα οδηγήσει σε μια επιτυχή ενσωμάτωση; Και επιπλέον, πώς επηρεάζουν οι σχετικές νομοθετικές και διοικητικές προβλέψεις την απόδοση ιθαγένειας σε διαφορετικές γενιές μεταναστών;

Η απόδοση ιθαγένειας στην Ελλάδα

Ιστορικά, η απόδοση ιθαγένειας στην Ελλάδα δεν αφορούσε τον μεταναστευτικό πληθυσμό, αλλά αντιμετωπιζόταν ως μια διοικητική μάλλον πρακτική. Κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου πολέμου και του μετά-εμφυλιακού καθεστώτος, η ελληνική πολιτεία χρησιμοποίησε ως εργαλείο την δυνατότητα αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας, ώστε να απαλλαγεί από πληθυσμούς που θεωρούσε εχθρικούς. Κατά κύριο λόγο, Έλληνες κομμουνιστές και μειονότητες που λόγω του Εμφυλίου είχαν εγκαταλείψει την ελληνική επικράτεια. Στο πλαίσιο αυτό, και η απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας κατά την περίοδο αυτή εξεταζόταν υπό το πρίσμα της δημόσιας τάξης. Ενδεικτικά λ.χ., κατά τη διαδικασία των προσωπικών συνεντεύξεων αξιολογούνταν το “ήθος και η προσωπικότητα” του αιτούντα, ενώ συχνά αιτήσεις απορρίπτονταν για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η Ελλάδα μεταβάλλεται σταδιακά σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Εκτιμάται ότι έως τα μέσα της δεκαετίας, περισσότερο από μισό εκατομμύριο μετανάστες κυρίως από την Αλβανία και άλλες χώρες της Ν.Α. Ευρώπης είχαν εισέλθει στη χώρα. Η αρχική αντίδραση της πολιτείας ήταν να υιοθετήσει πολιτικές ανάσχεσης και αποτροπής, ωστόσο, οι πρακτικές αυτές αποδείχτηκαν στην πράξη αναποτελεσματικές. Σταδιακά, η πολιτεία οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι σημαντικό μέρος του μεταναστευτικού αυτού πληθυσμού ήρθε στη χώρα για να παραμείνει, συνειδητοποιήθηκε η οποία και αποτυπώνεται μέσω μιας περισσότερο ευνοϊκής προσέγγισης προς το φαινόμενο από τις αρχές και μέσα της δεκαετίας του 2000¹.

Το 2010 επιχειρείται μια σημαντική τομή με το παρελθόν αναφορικά με το ερώτημα “ποιος είναι Έλληνας πολίτης;”, και καταγράφεται μια προσπάθεια απόδοσης ιθαγένειας σε πληθυσμούς μεταναστευτικής προέλευσης που γεννήθηκαν ή/και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Το σχετικό εγχείρημα ωστόσο αποδείχτηκε εφήμερο, καθώς οι σχετικές προβλέψεις του Ν. 3838/2010 έπαψαν να εφαρμόζονται μόλις 1 χρόνο αργότερα, με βάση απόφαση του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), ενώ κρίθηκαν οριστικά αντισυνταγματικές από την ολομέλεια του το 2013. Σύμφωνα με την απόφαση της ολομέλειας, οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στο

¹ Για μια αξιολόγηση της Ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής για την ένταξη:

Τραμουντάνης, Α., 2021, “Η πολιτική για την ένταξη μεταναστών και αιτούντων/ δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα: Ιστορική αποτίμηση, προκλήσεις, προοπτικές”, στο Βαρουξή, Χ., Κακεπάκη, Μ., Σαρρής, Ν., Τραμουντάνης, Α., & Τσέκερης, Χ. (επιμ.) Το Πολιτικό Πορτραίτο της Ελλάδας: Διακυβεύματα και προκλήσεις. Αθήνα, ΕΚΚΕ

Ν. 3838/2010, όπως η διάρκεια διαμονής, η γέννηση στη χώρα, ή η συμμετοχή στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα για 6 χρόνια είναι μόνο τυπικές και νομικές, και δεν επαρκούν από μόνες τους στο να πιστοποιήσουν την ενσωμάτωση του πληθυσμού αυτού στη χώρα. Συνεπώς, δεν αποδεικνύουν ικανοποιητικά την ύπαρξη ενός “γνησίου δεσμού” των αλλοδαπών προς το ελληνικό κράτος και την ελληνική κοινωνία.

Έως πρόσφατα, το καθεστώς απόδοσης ιθαγένειας σε αλλοδαπούς πολίτες ρυθμιζόταν πρωτίστως από τις διατάξεις του Ν. 3284/2004, όπως τροποποιήθηκε από τους Ν. 3838/2010 και Ν. 4604/2019. Κατά την εφαρμογή του συστήματος αυτού παρατηρήθηκαν δυο σημαντικές αδυναμίες: οι ανομοιογενείς κρίσεις μεταξύ διαφορετικών Επιτροπών Πολιτογράφησης ανά την επικράτεια, και οι σημαντικές καθυστερήσεις στη διαδικασία απόκτησης ιθαγένειας καθαυτή. Προκειμένου να επιλυθούν οι αδυναμίες αυτές, ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας επικαιροποιήθηκε πρόσφατα (Ν. 4735/2020), έχοντας ως ρητό στόχο (Άρθρο 2) τη “μείωση της γραφειοκρατίας και η επιτάχυνση της εξέτασης των αιτήσεων πολιτογράφησης, καθώς και τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της ισονομίας στη διαδικασία πολιτογράφησης των αλλογενών αλλοδαπών”. Προς το σκοπό αυτό θεσμοθετήθηκαν νέες διαδικασίες πολιτογράφησης και συστάθηκαν δύο νέες Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας.

Οι διοικητικές διαδικασίες διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία ενός γραφειοκρατικού συστήματος απόδοσης ιθαγένειας, όπως τονίζεται από τη διεθνή εμπειρία. Μέσω των νέων διαδικασιών υποστηρίζεται ότι διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα, η διαφάνεια και η ισονομία. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο τρόπος με τον οποίο ορίστηκαν τα οικονομικά κριτήρια ένταξης, καθώς και η επιλογή της μεθόδου εξέτασης των αιτημάτων ιθαγένειας, δύναται να δημιουργήσει συνθήκες αποκλεισμού μεγάλου μέρους του πληθυσμού στόχου από τη διαδικασία, ενώ ενδεχομένως να μην εξετάζεται επαρκώς επί της ουσίας (όχι τύποις) η ουσιαστική ένταξη του πληθυσμού αυτού στην ελληνική κοινωνία και οικονομία. Τα ανωτέρω μπορούν να επιφέρουν μια τεχνητή αποσύνδεση της ιθαγένειας από την ενσωμάτωση.

² Huddleston, T., Vink, M.P., 2015, Full membership or equal rights? The link between naturalisation and integration policies for immigrants in 29 European states. *Comparative Migration Studies* (3) 8. <https://doi.org/10.1186/s40878-015-0006-7> ; Huddleston, T., 2020, Naturalisation in context: how nationality laws and procedures shape immigrants’ interest and ability to acquire nationality in six European countries. *Comparative Migration Studies* (8) 18. <https://doi.org/10.1186/s40878-020-00176-3>

Πιο συγκεκριμένα, εντοπίζονται δυο κύρια σημεία τα οποία δυσχεραίνουν τη διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας μέσω πολιτογράφησης, τα οποία και συνοπτικά αναλύονται παρακάτω. Το πρώτο σημείο αφορά τις νέες εξετάσεις για το Πιστοποιητικό Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση (ΠΕΓΠ). Η σχετική πρόβλεψη είναι πως οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτά στη γνώση της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας, γεωγραφίας, πολιτισμού και θεσμών του πολιτεύματος. Η εξέταση γίνεται με ερωτήσεις που επιλέγονται τυχαία από Τράπεζα Θεμάτων, η οποία και αναπτύχθηκε ακριβώς για να μειωθούν οι αξιολογικές κρίσεις και οι ιδεολογικές στάσεις μελών των σχετικών Επιτροπών Πολιτογραφήσεων.

Ωστόσο, τόσο το εύρος της εξεταστέας ύλης (500 συνολικά ερωτήσεις), όσο ιδίως το περιεχόμενο στο οποίο καλούνται να εξεταστούν οι υποψήφιοι έχει δεχτεί ιδιαίτερα έντονη κριτική³. Όπως ορθά τονίζεται, *“θέματα όπως ποιος ήταν ο Μαρδοχαίος Φριζής, ποια ήταν η Ασπασία Μάνου, πόσοι είναι οι κοσμήτορες και οι γραμματείς του Προεδρείου της Βουλής ή το ότι στην ερώτηση τι είναι ο Άρειος Πάγος; η απάντηση που απαιτείται είναι το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης της Ελλάδος⁴”,* κρίνονται ως εξαιρετικά δύσκολες, παραπέμπουν περισσότερο σε εξετάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ενθαρρύνουν την αποστήθιση. Επιπλέον, και αυτό είναι το κρίσιμο σημείο, δεν σχετίζονται άμεσα και συνεπώς δεν εξετάζουν επί της ουσίας τον βαθμό ένταξης των αιτούντων στην Ελληνική κοινωνία.

Το δεύτερο κύριο σημείο αφορά στην εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων προκειμένου να αξιολογηθεί η οικονομική ένταξη των υποψηφίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι σχετική πρόβλεψη για εισοδηματικά κριτήρια υπήρξε στο επίπεδο του ίδιου του Νόμου, ρύθμιση η οποία ωστόσο αφαιρέθηκε πριν την ψήφισή του, λόγω της έντονης κριτικής που δέχτηκε κατά το στάδιο της διαβούλευσης. Εντούτοις, εισοδηματικά κριτήρια τέθηκαν τελικά σε ισχύ λίγους μήνες αργότερα, μέσω της Υπουργικής Απόφασης 29845/16-4-2021⁵.

Βάσει των κριτηρίων αυτών, το επαρκές ετήσιο εισόδημα, συναρτώμενο από το ύψος του κατώτερου μισθού, ορίζεται σε 7.500 ευρώ για ένα άτομο χωρίς σύζυγο και τέκνα, ενώ προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η πρόβλεψη για αναδρομική απόδειξη επαρκούς εισοδήματος για 3, 5 ή 7 χρόνια, ανάλογα με το είδος της άδειας διαμονής. Ωστόσο, με τον

³ Σωτηρόπουλος, Μ., Ψυλλάκου, Ε., 2021, *Η Τράπεζα Θεμάτων στην πολιτογράφηση: μια κριτική αποτίμηση* ; Ελληνική Ένωση για τα δικαιώματα του Ανθρώπου, 2021, *Σχετικά με την τράπεζα θεμάτων πολιτογράφησης.*

⁴ Generation 2.0. *Η Ιθαγένεια στην Πράξη – Έκθεση Προτάσεων*

⁵ ΥΠΕΣ, 2021, *Τεχνήρια για την οικονομική και κοινωνική ένταξη του αλλοδαπού που αιτείται την ελληνική ιθαγένεια.*

τρόπο αυτό παραγνωρίζεται πλήρως η ελληνική οικονομική πραγματικότητα, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την τελευταία δεκαετία. Επιπρόσθετα, όπως ορθά επισημαίνεται από την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου⁶, η αναδρομικότητα των νέων διαδικαστικών και ουσιαστικών ρυθμίσεων συνιστά ζήτημα παραβίασης της αρχής της χρηστής διοίκησης.

Εκτός από την απόδοση ιθαγένειας μέσω πολιτογράφησης, σημαντικά ζητήματα καταγράφονται και κατά τη διαδικασία απόδοσης ιθαγένειας λόγω γέννησης ή/και φοίτησης. Το κρίσιμο ζήτημα αφορά τις επιπλοκές και καθυστερήσεις που δημιουργήθηκαν ως συνέπεια της αναδιοργάνωσης που επέφερε στη Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας ο Ν. 4735/2020. Παραδόξως, ρητός στόχος της σχετικής αναδιοργάνωσης ήταν η αποσυμφόρηση των Διευθύνσεων Ιθαγένειας και η ταχύτερη εξέταση των αιτήσεων της δεύτερης γενιάς σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Με βάση τις αλλαγές αυτές, συστάθηκαν δυο νέες Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας σε Αττική (Αθήνα) και Κεντρική Μακεδονία (Θεσσαλονίκη), οι οποίες θα έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα εξέτασης εκκρεμών και νέων αιτήσεων απόδοσης ιθαγένειας λόγω γέννησης ή/και φοίτησης. Τα αιτήματα πολιτογράφησης παραμένουν να εξετάζονται από τις υφιστάμενες Διευθύνσεις Ιθαγένειας σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία.

Ωστόσο, οι δυο νέες Περιφερειακές Διευθύνσεις χρειάστηκε περισσότερο από 1 χρόνο να λειτουργήσουν, έχοντας ως αποτέλεσμα την αναστολή εξέτασης των φακέλων δεύτερης γενιάς. Κατά συνέπεια, λόγω της συσσώρευσης εκκρεμουσών αιτήσεων η αναμονή για την έκδοση αποφάσεων κτήσης ιθαγένειας στην Αθήνα έχει ξεπεράσει τα 4 χρόνια, τη στιγμή που ο χρόνος αναμονής για τις διευθύνσεις της υπόλοιπης Ελλάδας εκτιμάται σε 2-3 μήνες ή και λιγότερο⁷.

Έχοντας υπόψιν τις εξελίξεις αναφορικά με την πολιτογράφηση και την γέννηση/φοίτηση στην Ελλάδα, τα υφιστάμενα στατιστικά δεδομένα επιβεβαιώνουν μια σαφή τάση οπισθοχώρησης αναφορικά με την απόδοση ιθαγένειας σε αλλοδαπούς. Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 1 παρακάτω, καταγράφεται μια σημαντική μείωση του απόλυτου αριθμού απόδοσης ιθαγένειας σε αλλοδαπούς. Έτσι, από τις συνολικά 33.487 αποδόσεις ιθαγένειας το 2016 και τις 34.814 αποδόσεις το 2017, το 2021 ο αριθμός έχει μειωθεί στο 1/3, και πιο συγκεκριμένα στις 10.604.

⁶ ΕΕΔΑ, 2021, Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ στην Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών 29845/2021 σχετικά με τα τεκμήρια για την οικονομική και κοινωνική ένταξη του αλλοδαπού που αιτείται την ελληνική ιθαγένεια

⁷ Generation 2.0. Η Ιθαγένεια στην Πράξη – Έκθεση Προτάσεων

Αναλύοντας περισσότερο τα στοιχεία, προκύπτει ότι η ομάδα που πλήττεται περισσότερο είναι αυτή της 2ης γενιάς (γέννηση/φοίτηση στην Ελλάδα), λόγω και των σημαντικών καθυστερήσεων που παρατηρούνται σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Συνεπώς, από τις 25.528 αποδόσεις το 2017 και τις 21.559 αποδόσεις το 2018, ο αριθμός αυτός έχει μειωθεί το 2021 στο 1/5, και πιο συγκεκριμένα στις 5.154 αποδόσεις.

Πίνακας 1: Κτήσεις Ελληνικής Ιθαγένειας ανά κατηγορία, 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Πολιτογράφηση Ομογενών	12.616	13.495	22.574	15.791	8.563	7.476	3.713	2.747	1.017	1.463	1.198
Πολιτογράφηση Αλλογενών	930	1.149	1.866	2.019	1.487	3.624	3.486	2.530	1.882	1.817	2.843
Γέννηση/ φοίτηση στην Ελλάδα (Ν. 3838/2010, Ν 4332/2015	3.103	5.543	529	0	305	19.367	25.528	21.559	12.868	9.099	5.154
Διαδικασίες καθορισμού (με τη γέννηση/ αναγνώριση κλπ)	946	928	1.917	2.029	1.529	1.183	978	883	382	876	623
Ανήλικα/ άγαμα τέκνα όσων απέκτησαν Ελληνική Ιθαγένεια	1.627	622	3.337	1.990	2.294	1.837	1.096	501	585	547	777
Πολιτογράφηση ομογενών από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ	-	-	-	-	-	-	13	190	100	71	9
Σύνολο	19.222	21.737	30.223	21.829	14.178	33.487	34.814	28.410	16.834	13.873	10.604

Πηγή: Σύνθεση του συγγραφέα, με δεδομένα από το Υπουργείο Εσωτερικών 2021⁸, 2022⁹

⁸ Υπουργείο Εσωτερικών 2021, Στατιστικά στοιχεία 2011-2020

⁹ Υπουργείο Εσωτερικών 2022, Στατιστικό Δελτίο 2021

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, οι νέες ρυθμίσεις του Κώδικα Ιθαγένειας δύνανται να συμβάλουν στη μείωση των ανομοιογενών κρίσεων μεταξύ των διαφορετικών Επιτροπών Πολιτογράφησης που καταγραφόταν έως πρόσφατα. Ωστόσο, οι προβλεπόμενες διαδικασίες ενδεχομένως να μην είναι οι πλέον πρόσφορες για την ικανοποιητική πιστοποίηση του βαθμού ενσωμάτωσης του ενδιαφερόμενου πληθυσμού στην ελληνική κοινωνία και οικονομία. Μέσω των σχετικών κριτηρίων και διαδικασιών, ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού αποκλείεται εκ των προτέρων ή κατά τη πορεία από την διαδικασία εξέτασης. Επιπρόσθετα, οι μεγάλες καθυστερήσεις που καταγράφονται στην απόδοση ιθαγένειας στη δεύτερη γενιά, επιβαρύνουν έναν πληθυσμό που έχει γεννηθεί, μεγαλώσει, συμμετάσχει στο εκπαιδευτικό σύστημα και επί της ουσίας ενσωματωθεί στην ελληνική κοινωνία μέσω των δικών του δράσεων και πρωτοβουλιών.

Το κρίσιμο ζήτημα που εγείρεται είναι ότι οι εν λόγω πρακτικές ενδέχεται να διαμορφώσουν και παρατείνουν συνθήκες αποξένωσης και περιθωριοποίησης σε ένα μέρος του πληθυσμού, το οποίο όμως είναι εξαιρετικά πιθανό να συνεχίσει να μένει και εργάζεται στην χώρα. Με τον τρόπο αυτό, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση μιας αυτοεκπληρούμενης προφητείας: ότι οι πληθυσμοί μεταναστευτικής προέλευσης δεν μπορούν να ενσωματωθούν στη χώρα υποδοχής, και συνεπώς δεν δικαιούνται να αποκτήσουν την ιθαγένειά της.

Εν κατακλείδι, το ουσιώδες στη θεματική της ιθαγένειας δεν είναι η πρόσφατη αύξηση του αριθμού των τιμητικών πολιτογραφήσεων. Αντιθέτως, το καίριο ζήτημα είναι η σημαντική μείωση που καταγράφεται στον αριθμό αποδόσεων ιθαγένειας, ιδίως σε παιδιά μεταναστευτικής προέλευσης. Η εξέλιξη αυτή έχει σημαντικές προεκτάσεις και συνέπειες, τόσο επί του παρόντος όσο και ιδίως στο άμεσο μέλλον, και δεν θα πρέπει να υποβιβάζεται ως θέμα δευτερεύουσας προτεραιότητας στο σχετικό χαρτοφυλάκιο.

ENA

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ENA Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

** Η παρούσα δημοσίευση εκφράζει τις απόψεις
του συγγραφέα και δεν εκφράζει απαραίτητα ή
και στο σύνολό της το ENA*

